

A COVID-19 JÁRVÁNY SEM HOZOTT ÉRDEMI ÁTTÖRÉST A LEGKISEBB CÉGEK DIGITALIZÁLTSÁGÁBAN

KUTATÁS AZ EGYÉNI ÉS TÁRSAS MIKROVÁLLALKOZÁSOK DIGITÁLIS
FELHASZNÁLÓI SZOKÁSAIRÓL, ATTITÚDJEIRŐL ÉS AZOK VÁLTOZÁSÁRÓL

SZÁZADVÉG

SZÁZADVÉG GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

2021

A hazai vállalkozások döntő többségét kitevő 10 főnél kevesebbet foglalkoztató mikrovállalkozások még a kis- és közepes vállalkozásoknál is kevésbé veszik igénybe a digitális szolgáltatásokat, pedig az EU Digitális Gazdaság és Társadalom Indexe (DESI) alapján a digitális technológiák kkv-k általi alkalmazását tekintve csak a 26. helyen áll hazánk az EU-tagországok között. A Századvég friss kutatása szerint a COVID-19 pandémia idején nem változtak jelentősen a legkisebb vállalkozások használati szokásai és attitűdjei, ami mind a vállalkozások, mind pedig a nemzetgazdaság szintjén hatékonysági, versenyképességi hátrányt jelent. Ugyanakkor azok a cégek, amelyek kipróbálták valamely digitális szolgáltatást, jellemzően a jövőben is igénybe tervezik venni azt.

Az Európai Unió tagországainak digitális fejlettségét mérő Digitális Gazdaság és Társadalom Index (DESI) 2020. évi jelentése alapján **Magyarországon a digitális ökoszisztéma leggyengébb eleme a hazai kis- és közepes vállalkozások (kkv-k) digitális felkészültsége.** Ez a mutatószám azonban a statisztikai számbavétel módszertana miatt nem terjed ki a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató egyéni és társas mikrovállalkozásokra.

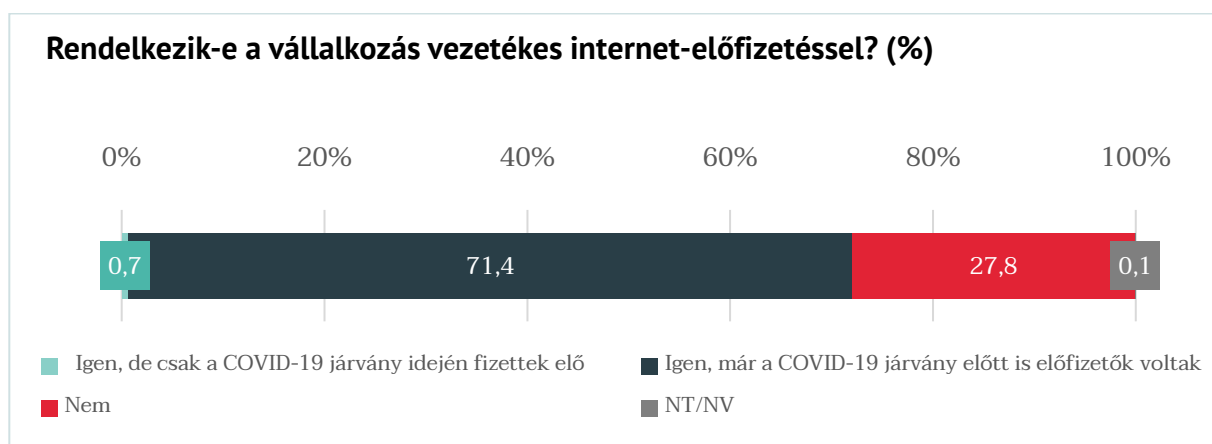
A Századvég 2021 márciusában a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató magyarországi székhelyű egyéni vállalkozók és társas mikrovállalkozások körében, régiós és iparági eloszlás alapján is **országosan reprezentatív, 1000 fős mintán,** CATI (számítógéppel támogatott telefonos megkérdezés) módszerrel primer kutatást végzett a **mikrovállalkozások körében.** A kutatás egyrészt igazolta azt a hipotézist, hogy esetükben **a kkv-kra jellemzőnél is alacsonyabbak az ellátottsági és használati mutatók,** másrészt rávilágított arra is, hogy a **COVID-19 pandémia néhány kivételtől eltekintve nem hozott áttörést** e vállalkozói szegmens digitális használati szokásaiban és attitűdjeiben.

Ellátottsági mutatók

A megkérdezett vállalkozások körében az **okostelefon a legelterjedtebb** digitális eszköz (83,5 százalék). A vállalkozások háromnegyede (75,2 százaléka) rendelkezik **laptoppal**, több mint kétharmada **asztali számítógéppel** (67,4 százalék), és hasonló a **multifunkciós nyomtatóval** rendelkező vállalkozások aránya is. Rendkívül alacsony (15,6 százalék) viszont a saját **központi informatikai infrastruktúrával** rendelkező mikrovállalkozások aránya, illetve elenyésző az **innovatív megoldások** (pl. drónok, 3D nyomtatók, Ipar 4.0 megoldások) alkalmazása.

A **pandémia idején** éppen az utóbbiak használata bővült ugyanakkor a leginkább (10-15 százalék között), ám az alacsony bázis miatt esetükben néhány új felhasználó is jelentősnek tűnő növekedést tudott eredményezni. A már eleve elterjedtebb eszközök közül az okostelefonok használata (8,3 százalék), illetve a saját központi infrastruktúra (8,3 százalék), valamint az „egyéb, a vállalkozás alaptevékenységét támogató digitális eszköz” kategória (9,1 százalék) bővült a legnagyobb mértékben.

Vezetékes szélessávú internet-előfizetéssel a mikrovállalkozások 78,1 százaléka rendelkezik, az előfizetések mindössze 0,7 százaléka kötöttett a járvány idején. **A vezetékes internet-hozzáférés hiányát** elsősorban a mobilinternet használatával (42,7 százalék), a céges helyett lakossági előfizetés használatával (27,7 százalék), illetve az internethasználat iránti igény hiányával (22,5 százalék) magyarázzák az érintettek.

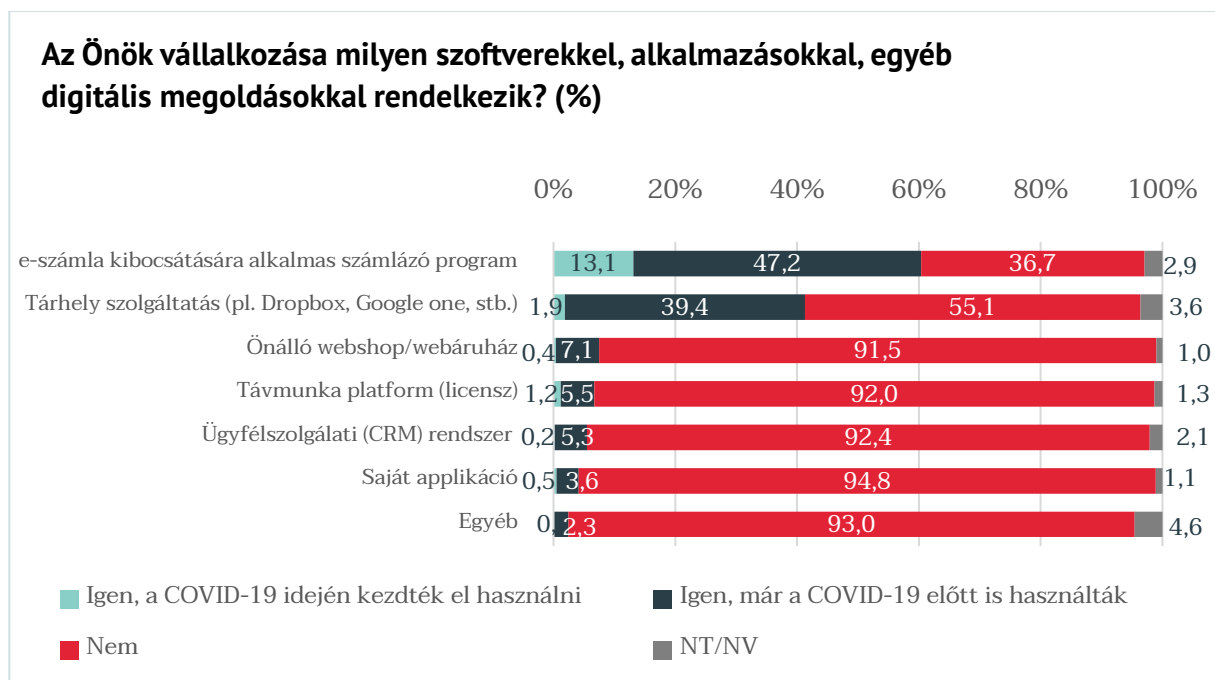
Forrás: Századvég

A mikrovállalkozások 81,2 százaléka rendelkezik **mobilinternet-előfizetéssel**; a mobilinternetet nem használók az előfizetés hiányát elsősorban azzal magyarázzák, hogy a vállalkozás rendelkezik vezetékes szélessávú internet-előfizetéssel (39,6 százalék), vagy egyáltalán nincs szükségük internetre (33,6 százalék).

Országosan a **mikrovállalkozások 11 százaléka alkalmaz főállású informatikai szakembert** (Budapesten viszont az arány meghaladja a 17 százalékot). Ezen a helyzeten a COVID-19 járvány nem változtatott érdemben.

Digitális megoldások használata

Digitális megoldásokat, szoftvereket és alkalmazásokat az érintett vállalkozói körben **meglehetősen kevesen vesznek igénybe**. Kivételt az **e-számla** kibocsátására alkalmas programok, valamint a **tárhely szolgáltatások** jelentik: előbbit a vállalkozások 60,3 százaléka, utóbbit 41,3 százaléka használja. Önálló **webshopot, távmunka platformot, saját applikációt** vagy **CRM rendszert** mindössze a megkérdezett mikrovállalkozások 3-7 százaléka működtet (ehhez az adathoz a legközelebb a DESI 2020 ERP-t használó vállalkozások 14 százalékos mutatója áll).

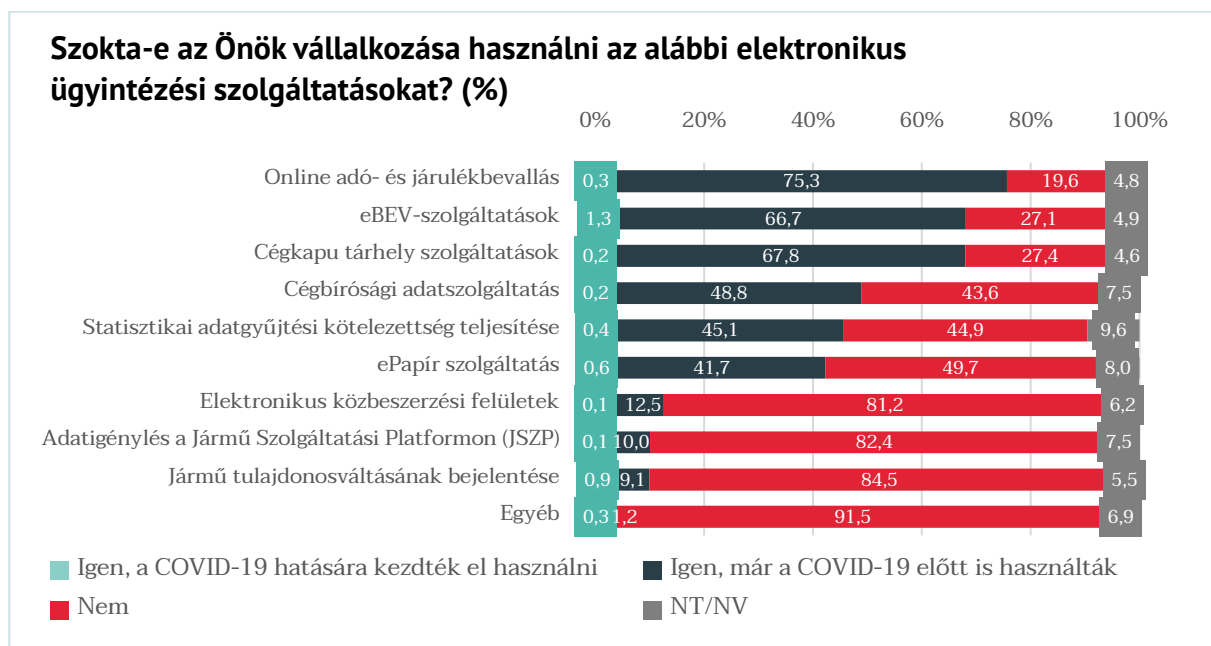
Forrás: Századvég

A **COVID-19 járvány** idején szignifikáns mértékben (13,1 százalékkal) az **e-számla kibocsátására alkalmas programok** használata nőtt, ami aligha független attól, hogy 2021 januárjától a NAV kiterjesztette a számlaadásról szóló adatszolgáltatási kötelezettséget.

A vállalkozások kétharmada (66,8 százaléka) igénybe vesz **felhőalapú tárhelyszolgáltatást** (Felhőalapú szolgáltatásokat a KKV-k 11 százaléka vesz igénybe a DESI 2020 szerint, ugyanakkor ez a mutató nem kizárólag a tárhelyszolgáltatások igénybevételét takarja), de csak harmaduk (33,2 százalékuk) használ olyan tárhelymegoldásokat, amelyek saját infrastruktúráján üzemelnek. Az a kevés vállalkozás (a teljes válaszadói kör 3-7 százaléka), amely önálló webshoppal/webáruházzal, távmunka platformmal, CRM rendszerrel, vagy saját applikációval rendelkezik, **nagyobb arányban saját infrastruktúráján** használja ezeket a szolgáltatásokat.

Digitális ügyintézési szolgáltatások

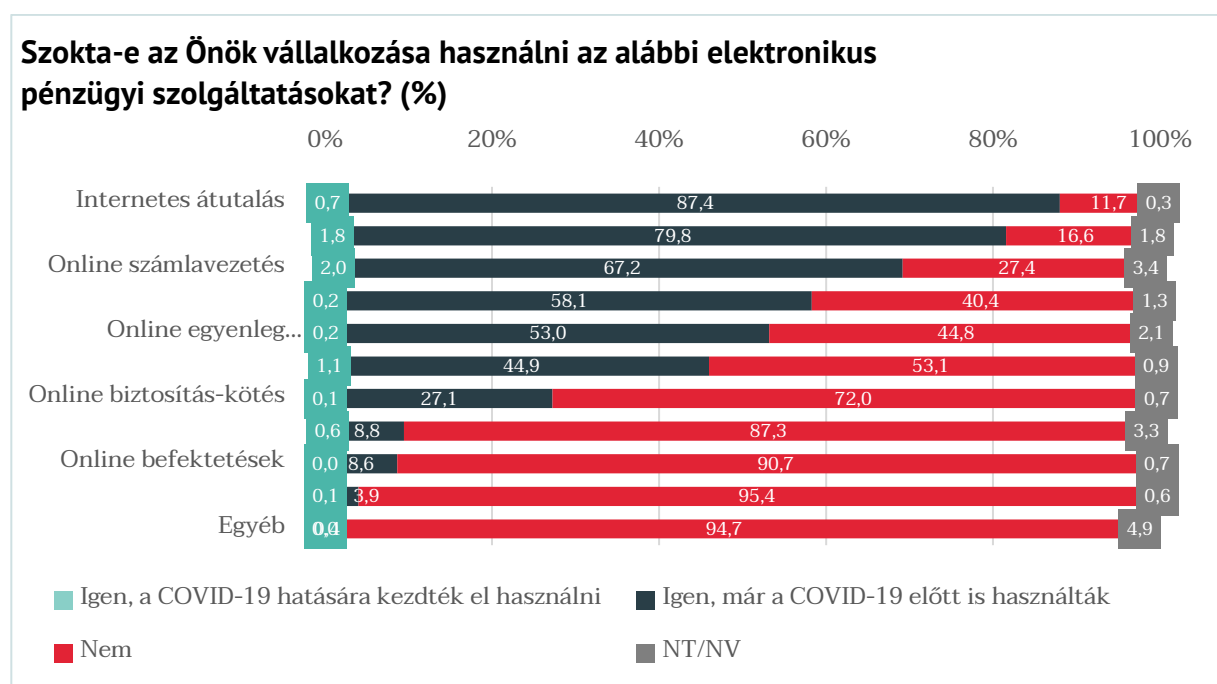
Az **elektronikus ügyintézési szolgáltatások** közül az érintett vállalkozások leggyakrabban az **adó- és járulékbemlétet intézik online** (75,6 százalék). Szintén jelentősnek mondható a különböző **eBEV-szolgáltatások** és a **Cégkapu** szolgáltatás használata is (mindkettő 68 százalék).

Forrás: Századvég

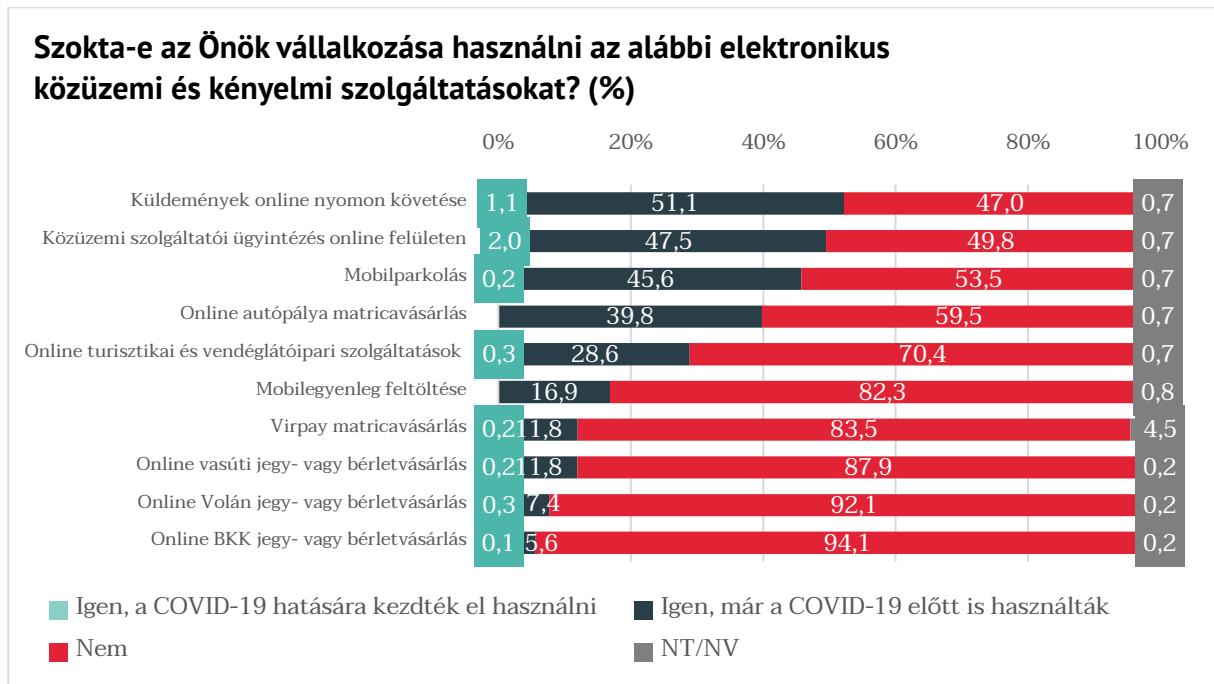
A COVID-19 járvány hatása e szolgáltatások esetében jobbra elenyészőnek mondható, az egyetlen kivételt a **jármű tulajdonosváltás bejelentése** szolgáltatás képezi: **e szolgáltatás igénybevétele** a járvány idején mintegy **10 százalékkal bővült**.

A mikrovállalkozások többsége **már a járvány előtt is használta a legjellemzőbb online pénzügyi szolgáltatásokat**: internetes átutalást a vállalkozások 88,1 százaléka kezdeményezett már, azonnali átutalást pedig 81,6 százalék. Az érintettek több mint kétharmada bankszámláit online vezeti, és több mint felük (58,3 százalék) banki applikációt is használ pénzügyei intézésére.

Forrás: Századvég

Az **elektronikus közüzemi és egyéb kényelmi szolgáltatások** használata jellemzően igen alacsony. Az egyetlen szolgáltatás, amelyet a vállalkozások több mint fele igénybe vesz, a **küldemények** (pl. app-on belüli, weblapon keresztül történő, stb.) **online nyomon követése**, ami alighanem az online értékesítéshez és/vagy vásárláshoz kapcsolódik.

Forrás: Századvég

Online beszerzés és értékesítés

A megkérdezett **vállalkozások 68,4 százalék**a szokott **online beszerezni**, a COVID-19 járvány ideje alatt mintegy 3,5 százalékkal (2,3 százalékponttal) nőtt a belföldről online vásárló mikrovállalkozások aránya, míg a külföldről történő vásárlás növekedése 2,6 százalékos (0,7 százalékpont) volt.

Az online értékesítő mikrovállalkozások aránya 16,4 százalék (a DESI 2020 felmérés szerint a magyar kkv-k csupán 12 százaléka értékesített online 2019-ben). A pandémia idején elsősorban a **belföldi értékesítésben** mutatkozott **némi** (3,8 százalékos) **növekedés**, a külföldi értékesítést a járvány érdemben nem befolyásolta.

Az **értékesítéshez igénybe vett platformok** között a **nemzetközi e-kereskedelmi platformok** (pl. Ebay, Amazon, Facebook) a legnépszerűbbek. Az érintett vállalkozások közel negyede **saját céges applikáción** keresztül értékesíti termékeit/szolgáltatásait. Minden ötödik online értékesítő mikrovállalkozás rendelkezik **saját fejlesztésű webshoppal**, illetve webáruházzal.

Az **online értékesítésből származó árbevétel arányát** az érintett vállalkozások (a teljes kérdezetti kör 16,4 százaléka) átlagosan 52,5 százalékra teszik, ami a teljes mikrovállalati körre vetítve kb. 8,5 százalékos arányt feltételez (a DESI 2020-as értékelése szerint a kkv-k 11 százalékos online árbevételi arányról számoltak be).

Digitális attitűdök

Amikor a mikrovállalkozásokat a **digitális szolgáltatásokhoz társított előnyökről** kérdeztük, elsősorban a **gyorsaságot** (kétharmad) és **kényelmet** (háromnegyed) emelték ki. A **költségmegtakarítást** csak a válaszadók kevesebb, mint fele azonosította olyan okként, amely miatt a személyes ügyintézésel szemben az online ügyintézési formákat választja.

A digitális szolgáltatásoktól való **távolmaradás három leggyakoribb oka** a „**nem ismeri**”, „**nem tudja használni**”, illetve a „**nincs szüksége rá**”. A nem használók körében jelentős arányt tesznek ki a **biztonsági aggályaik**at említő válaszadók is, különösen igaz ez a pénzügyi szolgáltatások használatát illetően.

Arra a kérdésre, hogy **milyen feltételek, körülmények** esetén vennék igénybe az érintett digitális ügyintézési szolgáltatásokat, a megkérdezettek mintegy harmada (a pénzügyi szolgáltatásoknál negyede, a közüzemiekénél majdnem fele) ismét megerősítette, hogy **nincs szüksége ezekre a szolgáltatásokra**, illetve a **válaszadók 15-33 százaléka szerint nincs is olyan körülmény, ami rábírhatná őket** ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybevételére.

Kedvező fejlemény viszont, hogy a pandémia időszakában megjelent **új felhasználók döntő része a járvány elmúltával is az online formákat tervezi választani**.

A kutatási eredményekből látszik, hogy a **magyar kis- és középvállalkozások tehát még nem ismerték fel a digitalizációban rejlő lehetőségeket**, ami mind a vállalkozások, mind pedig a nemzetgazdaság szintjén hatékonysági, versenyképességi hátrányt jelent. Így a **vállalkozásfejlesztési, illetve digitalizációs szakpolitika számára jelentős mozgástér mutatkozik** olyan programok kidolgozására, amelyek alkalmasak a hazai mikrovállalkozások (és a hasonló mutatókkal rendelkező kkv-k) digitalizációval kapcsolatos attitűdjeinek

megváltoztatására, illetve a digitális technológiák adaptációjának érdemi ösztönzésére.